

magyar fa jósága és szépsége a külföldi fogyasztók előtt ismeretesebb lesz, a kivitel jelentékenyen fog emelkedni, s hogy ez igen valószínűen már a legközelebbi jövőben meg fog történni.

VII. Az erdők klimai hatása.

Az erdők klimai hatásának vizsgálatára közvetlenül ezen célra intézett észleleti munkálatok még nem tétettek, tapasztaltatott azonban, hogy némely hegyes vidéken, hol nagyobb mérvű tarvágások (Kahlhiebe) történtek, a források elapadtak.

VIII. Erdőmivelés.

A kihasznált erdőterületek felujtása nagyobbára természetes uton történik. Az állami erdőknél mesterséges erdőművelésre évenként kerekszámban 100.000 frt adatik ki.

IX. Munkabér.

Egy szabályöl tűzifa termelése 1 frt — 1 frt 80 kr.

Egy kétfogatu igás-fuvar napibére 2—5 frt.

* * *

Számos statistikai kérdés volna még, csupán gazdasági szempontból véve is, melyekre kívánatos volna feleletet adni, eddigi jegyzeteink alapján azonban ez uttal nem terjeszkedhetünk többre, reméljük különben, hogy a jövő évben Budapesten megtartandó nemzetközi statistikai congressus, mely tárgyalandó kérdései közé a nemzetközi erdőstatistika ügyét is felvette, a függő kérdések megoldásához nemsokára közelebb vezet.

Az államerdők 1876. évi költségvetésének indokolása.

Az államerdőknél 1876. évre előirányzott rendes bevételek és kiadások, összehasonlítva az 1875. és 1874. évi költségvetés hasonló tételeivel, a következő átnézetben vannak összefoglalva :

	1876.	1875.	1874.	Az 1876. évi költségvetést összehasonlítva			
				az 1875. évi költségvetéssel		az 1874. évi költségvetéssel	
	évi költségvetés			több	kevesebb	több	kevesebb
Rendes bevételek . . .	6,550.000	7,352.980	9,674.944	.	802.980	.	3,124.944
Rendes kiadás nyugdíjak nélkül . . .	4,247.448	4,679.376	5,659.295	.	431.928	.	1,411.847
Fölösleg	2,302.552	2,673.604	4,015.649	.	371.052	.	1,713.097

Ezen költségvetésben az 1876-ik évre tehát a nyers bevételeket, melyek 1874-ről 1875-re már 9,674.944 frtról 7,352.980 frtra, vagyis 2,321.964 frttal leszállítottak, újból 802.980 frttal szállítottam a ténylegesen várható összegre, és hogy mégis a tiszta jövedelem csak 371.052 frttal kisebb 1875-hez képest, annak oka az, hogy a kiadásokat sikerült 431.928 frttal mérsékelnem, ámbár azok már 1875-ben 1874-hez képest közel 1,000.000 forinttal apasztattak.

Mielőtt ezen különbözeteknek alrovatok szerinti részletes taglalásába bocsátkoznám, szükségesnek tartom az 1876-ik évre előirányzott összes bevételeknek alaposságát általánosságban indokolni, és a kiadásoknál tényleg eszközölt megtakarításokat általában kimutatni.

I. Összes bevételek.

Az 1876. évre előirányzott bevételeket, az 1875. évre felvett bevételekhez képest 802.980 forinttal leszállítottam, mert az 1875. évnél első félévi eredménye után bizonyosan lehet következtetni, hogy az előirányzott bevétel egészen be nem fog folyni, és a fakelendőségnek már három éven át és ma is uralkodó rossz viszonyai nem adnak helyt azon feltevésnek,

hogy az 1875. évre előirányzott, de el nem ért bevételek 1876. évben befolyjanak; s ennél fogva a bevételeket 1876-ra mérsékelve kellett előirányozni.

Az államerdők nyers bevételeinek 1874-ik évi pénztári eredményével szemben 1876-ra csak 215.701 frttal irányoztam többet elő, mert az 1875-ik év első felének pénztári eredményéből az alábbi combinatio alapján jogosan lehet következtetni, hogy az 1876-ik évi bevételek, ha a viszonyok még rosszabbra nem fordulnak, az 1874-ik éviéknél nagyobbak lesznek. A netto jövedelem 1874-ben csekély volt, de ennek oka főleg abban is rejlik, hogy a kiadások 1874-ben sokkal magasabbak voltak, miután 1876-ra 4,247.448 frtot irányoztam elő, holott 1874-ben 5,425.222 frt, vagyis 1,177.774 frttal több adatott ki.

	R e n d e s b e v é t e l e k					Az 1876. évi előirányzat szemben az 1875. évben várható eredménnyel	
	1874-ben pénztári eredmény	1875-ben			1876. évi előirányzat		
		az első félévi pénztári eredmény	a második félévben várható eredmény	egész évi valószínű eredmény			
Marmarosi erdők . . .	809.456	264.671	544.785	809.456	886.613	77.157	.
Erdélyi erdők . . .	550.388	186.052	364.336	550.388	600.485	50.097	.
Többi összes erdők .	4,974.299	2,640.405	2,640.405	5,280.810	5,062.902	.	217.908
Összesen	6,334.143	3,091.128	3,549.526	6,640.654	6,550.000	.	90.654

Ezen combinatiónál azon feltevésből indultam ki, hogy a marmarosi és erdélyi, mint a rossz fakelendőségi viszonyok által legérzékenyebben sújtott erdők, 1876-ban minden bizonynyal legalább azon bevételt fogják szolgáltatni, mely 1874-ben

tettleg eléretett; a többi kincstári erdők pedig az 1875-ik év második felében is annyi nyers jövedelmet fognak adni, mint a mennyit ezen évnek már lefolyt felében szolgáltatnak; ezen utóbbi feltevés annál is inkább helyt foglalhat, mert az állam-erdőknél az 1874-ik év második felében az évi bevételeknek 51 százaléka folyt be. Hogy mind e mellett nem vettem fel 1876-ra azon bevételeket, melyeknek befolyását az előbbi combinatió alapján 1875-ik évre várom: annak oka azon óvatosságban rejlik, melyet az annyiféle előre nem látható viszonyoktól függő erdészeti jövedelmek előirányzásánál követni tanácsosnak tartottam.

Alkalomszerűnek tartom e helyen azon nagyobb faeladási szerződésekről szólani, melyeket a folyó évben a garamvölgyi, a marmarosi és a szomolnoki erdők fatermése azon részének eladása végett kötöttem, melynek értékesítése ez idő szerint biztosítva nem volt.

A besztercebányai jószágigazgatóság kezelése alá tartozó garamvölgyi erdők évi $4\frac{1}{2}$ millió köblábra terjedő haszonfa termésének tíz éven át tövön való eladása végett 1872-ik évben a kincstár az angol-magyar bankkal szerződést kötött, melyben az angol-magyar bank, minthogy 1872-ben a fának magas ára és jó kelendősége volt, magát az akkori folyó áron felül $24\frac{1}{3}$ százalékkal nagyobb ár fizetésére kötelezte.

Midőn azonban a faárak 1873-ban tetemesen leszállottak s a fa kelendősége is annyira csökkent, hogy a megvett fatömeg nagy részét az angol-magyar bank eladni nem bírta, s a mit eladott is, a mellett saját összes kiadásait is elvesztette; midőn továbbá ezen hátrányos viszonyok közt az angol-magyar bank ezen üzletnél több mint 800.000 frtot veszített, kényszerítve érzi magát arra, hogy ezen elviselhetlen veszteséggel járó szerződésnek felbontását vagy könnyítését kérelmezze.

A könnyítés a lehetőség és méltányosság határain belül 1874-ik évben megadatott, mert a kincstár érdekében volt ezen vállalkozót, mely kötelezettségeinek addig megfelelt, továbbra is megtartani; a szerződés felbontása azonban ismételt folyamodások daczára megtagadtatott, mert a nagyon rosztára fordult faüzleti viszonyok közt bizonytalan volt, hogy sikerülend-e egyáltalában az egész fatermésre oly vállalkozót találni, ki a fáért illő árt fizetni hajlandó lenne.

Az angol-magyar bank azonban, mely másnemű vállalatainál is tetemes veszteségeket szenvedett, és az engedélyezett árleszállítások, fizetési és kihasználási halasztások és más szerződési könnyítések daczára, ezen faüzletnél még további 400.000 forintot veszített: azon meggyőződésre jutott, hogy ha ezen szerződés fel nem bontatik, liquidálni leendő kénytelen, mely liquidáció valószínűleg csöddé fejlődne ki; s azért ezen aggodalmának nyílt kifejezése mellett ujjolag a szerződés felbontását kérte.

A kormány az angol-magyar bank ezen állításának valóságáról magának közvetlen meggyőződést szerezvén, meggyőződött arról, hogy az angol-magyar bank a szerződésnek teljességgel megfelelni nem képes, s magának a banknak további fizetés-képessége és fennállása csak ezen szerződés felbontásától függ. Így állván a dolog, két ut állott a ministerium előtt, vagy kényszeríteni az angol-magyar bankot szerződés kötelezettségeinek teljesítésére a részletekig, vagy méltányos egyességre lépni. A szerződés felbontására nézve a kincstár jól felfogott érdekében határozottan az utóbbi ut követése állott, mert a szerződés fentartása mellett sem birta volna a vállalkozó bank szerződésbeli kötelezettségeit teljesíteni és a kincstár talán még követeléseit is kockáztatta volna, és a szerződés felbomlott volna magától a nélkül, hogy a kincstár érette bárminemű kárpótlásban részesült volna. Ezen szempontokon kívül még a szerződés felbontása mellett harczolt azon tekintet is, hogy a pesti piac ezen pénzügyetnek

bukása folytán érhető megrázkodtatástól, továbbá az ország hitele azon rossz hatástól, melyet ezen bukás az angol pénzügyi piacra szülne, megóvassék. Ezen indokok alapján a pénzügyministerium az angol-magyar bankot ezen szerződéstől oly feltétel alatt mentette fel, hogy biztosítsa az államkincstár több százezerre menő összes követeléseit és 96.000 frtnyi értékpapirokban letett cautióját, 340.000 frtba került gőzfürészeit, besztercebányai házáat és egyéb beruházásait, melyeknek jelen értéke 200.000 forintra tehető, a kincstárnak adja s ezentúl még készpénzben 58.000 frtot fizessen.

Az angol-magyar bankra azóta bekövetkezett események, az üzleti jelentés, az új részvény befizetés elrendelések stb., a fennebbi feltevéseknek igazat adtak.

Ezen szerződés felbontása folytán szükséggé vált a garam-völgyi erdők haszonfa termésének eladásáról gondoskodni, nehogy az államerdők 1876. évi jövedelme tetemes hátramaradást szenvedjen.

Az ezen czélből két ízben hirdetett versenytárgyalás azonban kellő eredményre nem vezetett, mert az első tárgyalásnál egy csekély rész kivételével, melyre nézve Glasner Márkkal a szerződés meg is kötött, oly alacsony árak ígértettek, hogy azokat elfogadni nem lehetett; a második tárgyalásnál pedig az egésznek csak egy tizedrészére tétetett és hasonlóképen oly alacsony ajánlat, hogy azt sem lehetett elfogadni.

Ennek folytán szabad kézből indítottam meg az alkudozást több vállalkozóval, minek kielégítő eredménye az lett, hogy a haszonfa termésnek körülbelül egy negyed részét Milch Izrael, Milch Dávid és Kohn Jakab 9.1% árelengedéssel, a többit pedig Podhrágyi Popper Lipót 11.6% árelengedéssel tövön az erdőn tíz évre megvette.

A mint egyrészt ezen üzleteket az elért árak tekintetében tökéletesen megfelelőeknek tartom, úgy másrészt még előnyösebb-

nek kell jeleznem azokat annyiban, hogy a vállalkozók mint általánosan ismert megbízható, a faüzletben jártas és a vállalat nagyságához mérve elég pénzerővel rendelkező egyének, kik a megkötött üzletnek akadály nélküli folytatására nézve annyi morális garantiát is nyújtanak, a mennyit honi üzleti viszonyaink közt kívánni és elérni lehet.

A marmarosi erdők haszonfatermésének kelendősége nagy mértékben csökkenvén, annak egyrészének értékesítésére kedvező alkalom nyílt az által, hogy Groedel testvérek nevű bajorországi regensburgi jó hitelű fakereskedő cég, tiz éven át évenként 1—3 millió köbláb fenyődeszkának megvételére vállalkozott azon kötelezettséggel, hogy a megvett deszkát külföldre szállítja, kikötöttvén a szerződésben, hogy a magyar korona területének határain belül ne legyen szabad az átvett deszkákból bármit is eladnia.

Ezen szerződés két irányban előnyös, egyrészt mert a marmarosi fatermés azon részének, mely az országban el nem adható, értékesítését eszközli, másrészt, mert a fölös készletet a belföldi piacról levezetvén, a honi fakereskedést óvja a túlkinálattól és az ebből folyó árcsökkenésektől. Ezen felül jelentékeny évi teher szállítmányt biztosít a magyar vasutaknak.

A szomolnoki erdőhivatal fenyőfaterméséből csak a tűzifának eladása lévén biztosítva, ismételt kísérletek után végre sikerült ez év folytán Neuberger Bódog zsolnai fakereskedővel oly szerződést kötni, mely szerint ez kötelezi magát tiz éven át évenként legalább $\frac{1}{2}$ millió köbláb deszkának való tönköt átvenni, azon további kikötéssel, hogy ha ezen fanemből nagyobb tömeg állana rendelkezésre, ezt is átvenni tartozik.

Ezen szerződésnek előnyei, hogy az eddig nem értékesíthető fenyőhaszonfa eladása biztosított; hogy a haszonfa termés azon része is, mely eddig tűzifába vágatott, legalább kétszeres áron értékesítettik; végül hogy a vasiparnak tetemes

hanyaglása folytán a tűzifa értékesítésnek bajai is orvosolhatók, a mennyiben a haszonfa teljes kihasználása után sokkal kevesebb, s csak annyi tűzifa marad vissza, a mennyit a hanyatlott vasipar, habár megerőltetve, de még elfogyasztani képes.

II. Összes kiadások.

Az 1876-ik évre előirányzott erdészeti rendes kiadások a nyugdíjak nélkül, melyek külön fejezet alatt vannak előirányozva, 4,247.448 frtot tesznek, s így a nyugdíjak leszámításával 1875. évre engedélyezett 4,679.376 forintnyi rendes kiadásoknál 431.928 forinttal, az 1874-ben megszavazott 5,659.295 frthoz képest 1,411.847 frttal és az 1873-ik évi 9,459.629 frthoz képest 5,212.181 frttal kisebbek.

Az 1876. évi tényleges, és nem átfutó összegek törléséből eredő megtakarításból esik:

a kezelési költségekre	64.292	frt
a közterhekre	23.634	„
az üzleti költségekre	344.002	„

összesen 431.928 frt.

A kezelési költségekben mutatkozó megtakarítások onnan erednek, hogy a nagybányai és sztrimbulyi, továbbá a visegrádi és gödöllői erdőhivatalok egyesítettek, s így nem csak a személyzeti, hanem az egyéb kezelési kiadások is apadtak; továbbá mert más erdőhivataloknál a kezelő személyzetben reduciók történtek, melyek folytán a személyzeti létszám 3 erdőmesterrel, 2 ellenőrrel, 4 raktártiszttel, 2 orvossal, 2 mérnökkel, 7 erdészszel, 4 erdőgyakornokkal és 48 erdőőrrel, összesen tehát 76 egyénnel apadt.

Ezen kívül több rendszeresített állomás takarékosági szempontból, a meddig csak lehetséges, betöltetlenül hagyatott.

Az erdőkezelési költségeknél elért megtakarítások a fent kimutatott 64.292 frt összegnél még magasabbra rugnának, ha a soóvári, unghvári és nagybányai jószágigazgatóságok megszüntetése folytán, az igazgatósági teendőkkel megbízott nagybányai és unghvári főerdőhivatalokra, a megszüntetett igazgatóságok költségeiből 7.600 frt szükségszerűleg nem háramlana, s ha az igazgatósági erdőrendezők az erdőhivatalok létszámába mintegy 6.400 frtnyi összeggel be nem osztattak volna, minek számba vétele mellett az erdőkezelési költségekben tényleg eszközölt megtakarítás 78.292 frtot tesz.

Az államerdőknél előirányzott kezelési költségek 1870-től kezdve a magyar és horvát határőrvidék beszámításával a következők:

1870-re	1,222.776	frt
1871-re	1,591.306	„
1872-re	1,342.086	„
1873-ra	1,337.030	„
1874-re	1,310.714	„
1875-re	1,221.450	„
1876-ra	1,157.158	„

Az 1872-ik évtől kezdve bezárólag 1875. évig mutatkozó apadása a kezelési költségeknek csak kis részben tekinlendő, és pedig többnyire csak a dologi kiadásoknál tényleges megtakarításoknak, a mennyiben az legnagyobb részt az 1871-ik évtől kezdve a költségvetésbe felvett átfutó tételeknek kihasználásából eredt, míg az 1876. évben mutatkozó kevesebbet, mint már említém, a személyzet reductiójából eredő tényleges megtakarításokat képez. Ezen összehasonlításból az is kitetszik, hogy az 1876-ik évre előirányzott kezelési költségek már 65.618 frttal kisebbek, mint 1870-ben, midőn az erdőhivatalok újabb szervezése csak kezdődött.

A közterheknel 23.634 frittal mutatkozó kevesebb kiadás az adókra előirányzott összegeknek a tényleges szükséghez való alkalmazásából eredvén, megtakarításnak tulajdonképpen nem is nevezhető; ellenben

az üzleti költségeknél kitüntetett 344.002 forint tényleges megtakarítás legnagyobb részt az épületfa termelésnek és szállításnak további megszorításában, s az ezzel összefüggő üzleti épületek fentartásánál, üzleti és leltári anyagok bevásárlásánál történt levonásokból; kisebb részt a fagyártmányok és faszén előállításának és az erdőrendezési költségeknek apasztásából ered.

A marmarosi és erdélyi épületfából még rendelkezésre álló és a rossz üzleti viszonyok folytán kevés kelendőségnek örvendő készletek szükségessé teszik, hogy a haszonfatermelés lehetőleg megszorítottassék, illetőleg a tényleges és mellőzhetlen szükség határáig korlátoztassék. — Az 1876-ban termelendő haszonfa Marmarosban alig teend annyit, mennyi a fűrészeknek, melyek termelvényei biztosan eladhatók, folytonos üzemben tartására szükséges. — Erdélyben pedig csak annyi haszonfa fog termeltetni, mennyi a fűrészek ellátásán kívül, a helyi szükséglet kielégítésére szükséges.

Az 1876-ik évre előirányzott erdészeti üzleti költségek további megvilágítására álljon itt ezeknek összehasonlítása az 1870-ik évtől évről-évre előirányzott üzleti költségekkel; megjegyezvén, hogy 1870-től bezárólag 1873-ig az előirányzott üzleti költségekben oly átfutó tételek foglaltatnak, melyek részint ugyanazon, részint más, kölcsönös leszámolásban álló erdőhivataloknál, egyfelől mint bevételek, másfelől mint kiadások fordulnak elő, s így a budget keretébe nem tartoznak, s ennél fogva bezárólag 1874-től kezdve a költségvetésekből ki is hasítottak.

Az 1870—1873. évi átfutó üzleti költségek megközelítő számítás szerint az összes üzleti költségeknek 26⁰/₀-át teszik, s az alábbi összehasonlításban a helyes átnézet czéljából levonattak.

É v	Erdőüzleti költség			Az 1876-ik évi üzleti költség kisebb	A valódi üzleti költségek a megelőző évhez képest	
	a költség- vetés sze- rint	a befoglalt átfutó összeg	marad valódi		emelked- tek	apadtak
1870. . .	4,174.953	1,085.488	3,089.465	625.647	.	.
1871. . .	5,557.018	1,444.825	4,112.193	1,648.375	1,022.728	.
1872. . .	6.857.240	1,782.742	5,074.498	2,610.680	962.305	.
1873. . .	7,547.564	1,962.367	5,585.197	3,121.379	510.699	.
1874. . .	3,544.328	.	3,544.328	1,080.510	.	2,040.869
1875. . .	2,807.820	.	2,807.820	344.002	.	736.508
1876. . .	2,463.818	.	2,463.818	.	.	344.002

Ezen számok hiven visszatükrözik az utolsó években uralkodott fakelendőségi és faüzleti viszonyokat.

Miután 1870., 1871. és 1872. években különösen nem volt annyi haszonfa, mennyi a folyton fokozódó keresletet kielégíthette volna, a viszonyok követelésének arányában fokozatosan több és több fa termeltetett, míg az előre nem láthatott és 1873-ik évben beállott hitelválság a fakereskedésben is a legnagyobb visszaesést idézte elő; ennél fogva már 1874-ik évre az üzemi költségek, az előbbi évhez hasonlítva 2,040.869 forinttal kevesebbre lettek előirányozva. Az 1874-ik év sem hozván lendületet, az 1875. évi üzemi költségek ismét 736.508 forinttal apasztattak; azonban 1875-ben sem lévén lényeges javulás érezhető a gabonatermésel összefüggő fakereskedésben,

az erdőüzemi költségek ismét 344.002 forinttal mérsékeltek; minek folytán az 1876. üzleti költségek az 1870-ik évi szintvonalon alul 625.647 forinttal állanak, s ezzel határozottan mondhatni, hogy a kezdetleges és a legrosszabb állapotnak megfelelő és tovább egyáltalában nem apasztható mértékre reducáltattak; már most is attól kelletvén tartani, hogy egy jobb termés s ennek következtében a haszonfa-keresletben beálló csak némi javulás, az ellenkező t. i. azon bajt idézheti elő, hogy a keresletet nem lehetend kielégíteni.

Miután a haszonfának termelése és eladása között 1—2 év folyik le, természetes, hogy a haszonfa jó kelendőségi korszakában termelt fatömegből a fakereskedés stagnatiójának korszakába tetemes készletek mentek át, melyeknek értékesítése, a tetemesen leszállított faárak és a fának hosszabb állás folytán csökkent használati értéke mellett nagy nehézséggel és veszteséggel járt.

Megjegyzendő különben, hogy e tekintetben az összes államerdők között csak a marmarosi és az erdélyi kerület volt és van sujtva, mert a többi kerületekben a haszonfatermelés vagy csekély, vagy pedig annak eladása, mint például Hradeken, több évre biztosítva lévén, annak megfelelő értékesítése érezhető akadályba nem ütközött.

Tüzifa tekintetében különösen az unghvári, diósgyőri, erdélyi és lippai kerületek rendelkeztek fölös készletekkel; ma már ugy Diósgyőrött, mint Lippán alig van annyi tüzifa-készlet, hogy a jelenlegi szükségletet teljesen fedezhetné, az unghvári és erdélyi kerületeknek pedig csak egyes részeiben vannak fölös tüzifa-készletek, hol a termelés addig, mig ezen készletek megfogynak, egészen be van állítva.

Ellenben a hradeki kerületben, hol az Albrecht cs. kir. főherczeg Ő fensége udvarmesteri hivatalával fennállott vasgyári szerződés lejárt, s annak meghosszabbítása végett a m.

kinestár részéről tett kísérletek sikerre nem vezettek, nagyobb tűzifa-készlet maradt fenn, melynek nehezen haladó értékesítéseig a tűzifa-termelés helyenként beállított, helyenként a tényleges szükséghez mérten korlátozott.

A fakészletek valósítható értékéről szóló kimutatást a t. képviselőház f. év május 7-én e tárgyban hozott határozata folytán külön terjesztem elő; gondoskodtam általában arról, hogy közvetlen tapasztalásra alapított adatok alapján hű képét nyerjem erdészetünk állapotáról, a jövedelmek csökkenésének okairól, a kezelésről és a többi. Mindezek alapján megteendő a szükséges intézkedéseket, hogy a tapasztalt hiányok gyökeresen orvosoltassanak. Ezen költségvetésben a takarékoság legszigorubb elve van keresztülvezetve a legszélső határokig, és a költségvetés fedezeti része is reális alapokra van fektetve. Ezen tételek megváltoztatását az államerdészetnek fontos érdekei többé nem engedik meg.

Részletes indokolás.

a) Rendes szükséglet 24. cím.

Az 1876-ik évre az államerdészetnél előirányzott rendes kiadások, összehasonlítva az 1875-ik évi költségvetés hasonló tételeivel, a következő táblázatban vannak részletesen felsorolva:

Rovat		1876.	1875.	Az 1876. előirányzat szemben az 1875. évi kölségettel	
		évi előirányzat		több	kevesebb
		f o r i n t			
Kezelési kiadások.					
1	Személyes járandóságok . . .	832.066	872.137	.	40.071
2	Irodai átalányok	11.223	11.576	.	353
3	Egyéb irodai költségek . . .	23.351	25.206	.	1.855
4	Utazási átalányok	163.188	164.416	.	1.228
5	Egyéb utazási költségek . . .	29.473	34.893	.	5.420
6	Kezelési épületek fentartása .	57.829	74.510	.	16.681
7	Jutalmak és segélyezések . .	10.710	12.582	.	1.872
8	Egyéb és előre nem látott ke- zelési költségek	25.920	26.130	.	210
	Összeg	1,153.760	1,221.450	.	67.690
	Nyugdíjak . . .	.	225.373	.	225.373
Közterhek.					
9	Adók és egyéb közköltségek .	504.613	527.559	.	22.946
10	Egyházi és jótékony czélok .	121.859	122.547	.	688
	Összeg	626.472	650.106	.	23.634
Üzemi költségek.					
11	Erdőrendezés	21.545	24.752	.	3.207
12	Tüzifa vágás és szállítás . .	722.461	722.614	.	153
13	Épület és műszerfa vágás és szállítás	534.203	724.975	.	190.772
14	Fagyártmányok előállítás . .	341.643	347.963	.	6.320
15	Faszén-termelés és szállítás .	234.090	246.047	.	11.957
16	Erdőmivelés	99.229	99.289	.	60
17	Mellékhaszonvételek	15.126	11.708	3.418	.
18	Üzleti épületek és szállítási eszközök fentartása	287.695	312.200	.	24.505
19	Anyagok és termények vásár- lása	118.650	219.114	.	100.464
20	Leltári tárgyak beszerzése . .	29.423	39.375	.	9.952
21	Egyéb és előre nem látott üze- mi költségek	59.753	59.783	.	30
	Összeg	2,463.818	2,807.820	.	344.002
	Összes kiadás	4,244.050	4,904.749	.	660.699

1. A személyes járandóságokra előirányzott összeg mint a kezelési költségek általános indokolásánál felemlített, 40.071 frttal azért kisebb, mert a nagybányai erdőhivatal a sztrimbulival, a visegrádi a gödöllőivel egyesített; mert a tiszti és altiszti erdőszemélyzet létszámában 76 állomás végleg beszünttetett, és mert több állomás 1876-ban betöltetlen fog maradni.

2. Az irodai átalányoknál mutatkozó 353 frtnyi megtakarítás a személyzeti reductióval függ össze.

3. Az egyéb irodai költségeknél kimutatott 1.855 frt kevesebbet a szükséglet megszorításából ered.

4. Az utazási átalányoknál előirányzott 1.228 frt megtakarítás a személyzet reductiójából ered.

5. Az egyéb utazási költségeknél mutatkozó 5.420 frt kevesebb kiadás a szükséglet megszorításában leli indokolását.

6. A kezelési épületek fentartására előirányzott összeg csak azon kiadásokra szorítottván, melyeknek mellőzése egyenesen kárt vagy veszélyt okozhatna; e rovaton 16.681 frt megtakarítás mutatkozik.

7. Takarékosági szempontból jutalmakra és segélyekre 1.872 frttal kevesebb lett előirányozva.

8. Az egyéb és előre nem látható költség rovatán mutatkozó 210 frt kisebb kiadás ezen kiadások természetében rejlő ingadozásból ered.

A nyugdíjak 1876-tól kezdve a VI. fejezet alatt foglalt általános nyugdíjak között vétetnek fel.

9. Az adóknál előforduló 22.946 frtnyi kevesebb kiadás egyrészt onnan ered, hogy a községi pótagó gyakran változik, másrészt pedig onnan, hogy a határőrvidéki erdőknek még nem segregált része, — melyre nézve már 1875-ben,

tehát idő előtt, adókiadás előirányoztatott, — 1876-ban még nem fog adóztatás alá kerülni.

10. Az egyházi és jótékony czélokra elősitett összegnél előforduló 688 frtnyi kevesebb kiadás fog a dolog természetében rejlő ingadozásból ered.

11. Az erdőrendezési költségeknél mutatkozó 3.207 frtnyi kevesebbet az ebbeli szükséglet megszorításában leli indokát.

12. A tűzifa-vágásnál és szállításnál előforduló 153 frtnyi kevesebbet az erdőhivatalok egy részénél előforduló 144.371 frtnyi nagyobb és azok más részénél előforduló 144.524 frtnyi kevesebb kiadásnak különbözetét teszi.

Több kiadás fordul elő a zsarnóczai, körmöczbányai, sóóvári, királymezői, vajdahunyadi, pécskai, diósgyőri és nagytabori erdőknél, mert a saját, valamint a mezőgazdaság és a bányászat folyó szükségleteinek kielégítésére elegendő fakészlet nincsen; továbbá a szomolnoki és lugosi erdőhivataloknál, mert a szerződésileg eladandó tűzifának hiányzó készlete pótlandó; végre több kiadás fordul elő a bocskói, bustyaházai, fogarasi, kolozsvári, lippai, karansebesi, doroszlói, gödöllői és visegrádi erdőhivataloknál, hogy a bizonyos magán-szükségletet kielégíteni lehessen.

Ellenben kevesebb kiadás fordul elő a beszterczebányai, breznóbányai, hradeki, nagybányai és szászsebesi erdőhivataloknál, mert a kohászat fogyasztása csökkent; továbbá kevesebb kiadás fordul elő az ungvári, rahói, topánfalvai, rékási és fehértemplomi erdőhivataloknál, részint mert a szükséglet egy része készletben van, részint mert az illető vágások fatömege (p. Rékáson) kisebb.

13. Épület- és műszerfavágásra és szállításra 190.772 frttal kevesebb irányoztatik elő, mert az ungvári, marmarosi, erdélyi és lippai kerületekben részint a

meglevő készletekkel, részint a haszonfa rosz kelendőségével szemben 229.507 frttal kevesebb lett előirányozva; ellenben több irányoztatott elő a besztercebányai kerületben 35.905 frttal, különösen azon okból, hogy a szomolnoki erdőhivatalnál eladott évi fél millió köbláb műszerfát termelni és szállítani lehessen; továbbá Nagybányán 2.830 forinttal a bányák számára elősített épületfa előállíthatása végett.

14. A fagyártmányok előállításánál mutatkozó 6.320 frt kevesebbet az ebbeli költségeknek a szükséglethez való szigorú alkalmazásából ered.

15. A faszén termelésénél és szállításánál kimutatott 11.957 frtnyi kisebb kiadás a szén fogyasztásának csökkenésében rejlik.

16. Az erdőmivelési költségek összege a legszűkebb mértékre szabva, az 1875-ik évi kiadásokkal 60 frt híján egyenlők.

17. A mellékhaszonvételeknél előforduló 3.418 frt nagyobb kiadás onnan ered, mert a besztercebányai és hradeki erdőhivataloknál a téglagyártás, mely eddig a gazdasági ág számlájára üzetett, az erdészeti számlára tétetett át, és mert az ungvári erdőhivatalnál a jövedelem emelése végett a hamuzsir-főzés indított meg.

18. Az üzleti épületek és szállítási eszközök fentartásánál kimutatott 24.505 frt megtakarítás onnan származik, mert az ebbeli kiadások a lehető legszűkebben szabattak ki.

19. Anyagok és termények vásárlására 100.464 frttal kevesebb elősített, mert a nagybányai kerületben az illeték-gabonának kiszolgáltatása meg lett szüntetve, s mert a marmarosi és erdélyi kerületben a leszállított fatermelés arányában kevesebb anyag, nevezetesen gabona fog a munkások számára bevásároltatni.

20. Leltári tárgyakra az ebbeli kiadások megszorítása folytán 9.952 frttal kevesebb irányoztatott elő.

21. Az egyéb és előre nem látott üzleti költségek 30 frtnyi keveslettel az 1875. évi költségvetés megszorított színvonalán állanak.

b) Rendes fedezet 31. czim.

Az 1876. évre előirányzott erdészeti bevételeknek rovatok szerinti összehasonlítása az 1875. évi költségvetés hasonló rovataival a következő táblázatba van foglalva :

Rovat	B e v é t e l	1876.	1875.	Az 1876. évi előirányzat szemben az 1875. évi költségvetéssel	
		évi előirányzat		több	kevesebb
1	Főhasználat				
	a) tűzifa eladásból	2,652.764	2,842.657	.	189.893
	b) épületfa eladásból	1,694.186	2,198.752	.	504.566
	c) fagyártmány eladásból	820.313	803.649	16.664	.
	d) faszén eladásból	575.043	697.122	.	122.079
2	Mellékhasznóvételekből	516.839	467.749	49.090	.
3	Anyagok és termények eladásából	57.497	116.913	.	59.416
4	Leltári tárgyakból	2.424	9.630	.	7.206
5	Téritményekből	23.835	22.295	1.540	.
6	Egyéb bevételek	207.099	194.213	12.886	.

1. a) Tűzifából 189.893 forinttal kevesebb bevétel irányoztatott elő, mert az utóbbi két év eredménye szerint nagyobb fogyasztásra és a leszállított árak mellett nagyobb bevételre számítani nem lehet.

b) Az épület- és műszerfánál ennek még folyton csökkenő kelendősége és árai mellett, a valószínű bevétel 504.566 frttal kisebbre vétetett, mint 1875-ben.

c) Miután a fagyártmányok kelendősége, ámbár csak nyomott árak mellett növekedett, s egy nevezetes tömegnek eladása szerződésileg is biztosított, e czimen a bevételek 16.664 frttal magasabbra vétettek.

d) A faszénnél 122.079 forinttal kisebb bevétel elősített, mert a kincstári kohók a selmeczi, nagy-bányai, erdélyi és diósgyőri kerületben a vasipar pangása folytán kevesebb szenet fognak fogyasztani, s mert a szénárak is le szállítottak.

2. Mellékhasznvételek czimén 49.090 frttal több irányoztatott elő, mert az Ungváron megindított hamuzsir főzésből, a többi erdőhivataloknál pedig főképen, a doroszlóinál, az erdei legelőből és makkoltatásból bizton lehet nagyobb bevételekre számítani.

3. Anyagok és termények eladásából 59.416 frttal kevesebb elősített, mert a fatermelés megszorítása folytán kevesebb gabona fog a munkásoknak eladatni.

4. A leltári tárgyak eladásánál mutatkozó 7.206 frtnyi keveslet a fatermelés megszorításából ered, a mennyiben a munkásoknak eladni szokott szerszámokból stb. kevesebb fog bevétetni.

5. A t é r i t m é n y e k természetöknél fogva véletlen bevételek lévén, az e czimen előirányzott 1.540 frt többlet tovább indokolást nem kíván, ép úgy mint

6. A z e g y é b b e v é t e l e k n é l előforduló 12.886 frtnyi többlet, mely különösen a beszterczebányai kerületben lévő kincstári fűrészekért járó bérösszezből származik.

Az államerdők 1876. évi rendkívüli költségvetése.

Beruházásra a Beszterczebányán építendő 6 keretes gőzfűrész tíz évre felosztott építési költségének egy évi törlesztési részlete . . . 12.000 frt.

Birtokvéételre, a rahói erdőhivatal kerületében lévő „Rochnyeszka“ nevű 985 kat. hold terjedelmű havas megvásárlására . . . . . 7.600 „

Birtokrendezésre, az urbéri viszonyból eredő birtokrendezési költségekre	32.100	frt.
Felmérésre. Az erdélyi kincstári birtokok felmérési munkálataira	17.550	„
Vizszabályozásra. A Kőrös-, Maros-, Temes- és Béga vizek szabályozási és parterődítési munkálatainak a kincstári erdőket illető része	7.000	„
Határőrvidéki erdőelkülönítésre. A magyar határőrvidéki erdők törvényesen elrendelt megosztásából eredő munkálatok költségeire	50.500	„
A horvát-szlavon határőrvidéki erdőknél ugyanazon célra	61.900	„
Összesen	188.650	frt.

A pilis-maróthi alapítványi uradalom erdőgazdaságának leírása.

Az „Országos Erdészeti Egyesület“ 1875-dik évi közgyűlésén előadta:
ifjabb Hoffmann Sándor.

A pilis-maróthi uradalom Pest- és Esztergommegyékbe kebelezve négy községnek, u. m. Pilis-Maróthnak, Pilis-Sz.-Léleknek, P.-Sz.-Keresztnek és P.-Sz.-Lászlónak határain belül 10.733 kat. holdra terjed, melyből 9233 hold erdő és 1500 hold gazdasági területet képez. Az erdőbirtok határos éjszokról a Pilis-Maróth községi, sz.-györgymezei és Esztergom városi, keletről sz.-endrei, bogdányi, visegrádi és a dömösi határral, délről Forster magánbirtokossal az Esztergom káptalani, szántói, pomázi és szent-endrei erdőkkel, nyugatról az Esztergom városi és a primási erdőbirtokkal. A vidék legtöbbnyire szelid lejtőjű hegyi fekvésű, s legmagasabb csúcsa 2382 lábba emelkedik a tenger színe fölött.